

PRO-MEMORIA

Dr Erazm Baran, wspomnienie

Dr Erazm Baran. Zdjęcie z archiwum KMS CM UJ

10 lipca 2024, w wieku 87 lat zmarł dr Erazm Baran, wieloletni pracownik naukowy krakowskiego Zakładu Medycyny Sądowej.

Erazm Baran początkowo nie planował kariery medyka sądowego. Kiedy w 1961 roku ukończył studia w krakowskiej Akademii Medycznej, podjął pracę w Sanepidzie kontynuując równocześnie studia, tym razem na Wydziale Prawa. Od początku jednak jego celem była działalność naukowa. W Towarzystwie Rozwoju Rodziny, które wtedy nosiło jeszcze przedwojenną nazwę Towarzystwa Świadomego Macierzyństwa (TŚM) prowadził badania związane z leczeniem niepłodności, a dotyczące zdolności plemników do zapłodnienia.

W 1963 roku rozpoczął pracę w krakowskim Zakładzie Medycyny Sądowej, którego kierownikiem był wtedy prof. Jan Kobiela. Początkowo kontynuował badania rozpoczęte w TŚM, których wyniki zostały opublikowane w 1969 roku, już w aspekcie sądowo-lekarskim. Krótko wcześniej bo w 1968, obronił pracę doktorską z serologii, która była wtedy najszybciej rozwijającym się, nowym działem medycyny sądowej. W tamtym okresie publikował po kilka prac rocznie, większość w Archiwum Medycyny Sądowej, uczestniczył także we wszystkich sądowo-lekarskich zjazdach i konferencjach naukowych. W jego dorobku znalazło się ponad sto publikacji w czasopiśmie specjalistycznych.

Początkowo zakres zainteresowań naukowych dr Barana był bardzo szeroki – tanatologia, wypadkowość drogową, toksykologia, identyfikacja narządów, ale od połowy lat 70-tych coraz więcej prac poświęcał orzecznictwu sądowo-lekarskiemu. Jego publikacje z tej tematyki są bardzo celne i rzeczowe, co zapewne wynika z szerokiego zakresu zainteresowań, a także ukończenia zarówno studiów medycznych, jak i prawniczych. Pozwoliło to na uzyskanie szerokiego wglądu w problematykę pomostowej nauki, jaką jest medycyna sądowa. Poczynając od poszczególnych zagadnień orzecznictwa sądowo-lekarskiego – poronienia pourazowe, inwalidztwo, choroba zagrażająca życiu i inne pojęcia kodeksowe dotyczące przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu. Kolejne publikacje dotyczyły coraz szerszych podstaw teorii opiniowania o uszczerbku na zdrowiu, ustalaniu związku przyczynowego i bardzo liczne poświęcone teorii błędu medycznego.

Jednym z ważniejszych zainteresowań naukowych dr Erazma Barana, była historia medycyny sądowej, której poświęcił liczne publikacje, od początku lat 80-tych, aż do przejścia na emeryturę w roku 2004. Możemy wśród nich znaleźć biogramy medyków sądowych z całego przekroju czasowego funkcjonowania medycyny sądowej jako samodzielnej nauki, artykuły omawiające historię krakowskiej Katedry Medycyny Sądowej i polskich towarzystw sądowo-lekarskich, publikacje dotyczące udziału medyków sądowych w przedwojennych Zjazdach Lekarzy i Przyrodników Polskich i w sprawie katyńskiej, a także analizy najstarszych polskich publikacji lekarskich, zawierających wiedzę z zakresu medycyny sądowej.

Wiedzę i zdobyte doświadczenie, wykorzystywał będąc przez dwie kadencje, w latach 1993-2001 przewodniczącym Okręgowego Sądu Lekarskiego przy Okręgowej Izbie Lekarskiej w Krakowie. W 1990 roku prowadził pierwsze w Polsce badania ofiar zbrodni stalinowskich – ekshumacje w Turzy koło Rzeszowa. Zdobyte wtedy doświadczenie i autorytet zaowocowały skierowaniem go do udziału w ekshumacjach katyńskich – w Katyniu, Charkowie i Miednoje. W latach 1995-2004 był Redaktorem Naczelnym Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii.

Osoba dr Erazma Barana miała duży wpływ na rozwój polskiej medycyny sądowej w latach 70-tych, 80-tych i 90-tych. W czasie dyskusji na zjazdach i konferencjach był autorytetem także dla osób z wyższymi stopniami naukowymi. Miał umiejętność stawiania celnych wniosków i dokonywania analiz skomplikowanych zagadnień orzeczniczych

Tomasz Konopka

Date:

date of submission | data nadeśnięcia: **27.08.2024**

acceptance date | data akceptacji: **27.09.2024**